

POSTANOWIENIE

Konin, dnia 24-01-2020 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący sędzia Jarosław Konowalski

Protokolant st.sekr.sąd. Jolanta Monkowska

po rozpoznaniu w dniu 17-01-2020 r. w K.

na rozprawie

sprawy z wniosku J. K., R. K.

przy udziale (...) S.A. w G. Oddział K., K. O. (1), K. O. (2)

o ustanowienie służebności przesyłu

POSTANAWIA

1. ustanowić na rzecz uczestnika (...) S.A. z siedzibą w G. służebność przesyłu na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w L. stanowiącej własność K. O. (2) dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...) w obszarze o powierzchni 267 m² oznaczonej na załączonej mapie stanowiącej załącznik do opinii sporządzonej przez biegłego geodetę L. N.

z dnia 30.06.2016 r. (k.216) linią łączącą punkty 5-6-7-5 polegającą na:

- korzystaniu przez uczestnika z urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej wysokiego napięcia 110kV, z prawem dostępu do tej nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń jak również ich rozbudowy,
- znoszeniu przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia służebności;

2. ustanowić na rzecz uczestnika (...) S.A. w G. służebność przesyłu na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w L. stanowiącej współwłasność R. i J. K. dla której Sąd Rejonowy

w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...) w obszarze o powierzchni 2098 m² oznaczonej na załączonej mapie stanowiącej załącznik do opinii sporządzonej przez biegłego geodetę L. N. z dnia 30.06.2016 r. (k.216) linią łączącą punkty

5-7-8-9-5 polegającą na:

- korzystaniu przez uczestnika z urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej wysokiego napięcia 110kV, z prawem dostępu do tej nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń jak również ich rozbudowy,
- znoszeniu przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia służebności;

3. ustanowić na rzecz uczestnika (...) S.A w G. służebność przesyłu na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w L. stanowiącej współwłasność R. i J. K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...) w obszarze o powierzchni

2457 m² oznaczonej na załączonej mapie stanowiącej załącznik do opinii sporządzonej przez biegłego geodetę L. N. z dnia 30.06.2016 r. (k.216) linią łączącą punkty

9-8-10-9 polegającą na:

- korzystaniu przez uczestnika z urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej wysokiego napięcia 110kV, z prawem dostępu do tej nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń jak również ich rozbudowy,
- znoszeniu przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia służebności;

4. ustanowić na rzecz uczestnika (...) S.A w G. służebność przesyłu na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) położonej w L. stanowiącej współwłasność R. i J. K., dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą numer (...) w obszarze o powierzchni

601 m² oznaczonej na załączonej mapie stanowiącej załącznik do opinii sporządzonej przez biegłego geodetę J. A. z dnia 25.09.2019 r. (k.430) linią łączącą punkty

A-B-C-D-A polegającą na:

- korzystaniu przez uczestnika z urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej średniego napięcia 15kV (...) Ś. - K. z prawem dostępu do tej nieruchomości w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji, usuwania awarii oraz przebudowy urządzeń jak również ich rozbudowy,
- znoszeniu przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia służebności;

5. oddalić wniosek w pozostałym zakresie;

6. zasądzić od (...) S.A. w G. na rzecz K. O. (2) kwotę 7.619 zł (siedem tysięcy sześćset dziewiętnaście złotych) z tytułu wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu opisanej w pkt 1 płatną w terminie 1-go miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia płatności;

7. zasądzić od (...) S.A. w G. na rzecz R. i J. K. solidarnie kwotę 129.556 zł (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt sześć złotych)

z tytułu wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu opisanej w pkt 2, pkt 3 oraz pkt 4, płatną w terminie 1-go miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia płatności,

8. ustalić, że wnioskodawcy i uczestnicy postępowania ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie;

9. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążyć Skarb Państwa.

sędzia Jarosław Konowski

Sygnatura akt I Ns 808/15

UZASADNIENIE

J. i R. K. wnieśli o ustanowienie służebności przesyłu

za wynagrodzeniem na nieruchomościach oznaczonych jako działki (...) położonych w L. przez które przebiega linia napowietrzna wysokiego napięcia WN 110kV (w przypadku działek (...)) oraz dwie linie napowietrzne średniego

napięcia SN 15kV relacji (...) Ś. – L. oraz relacji Ś. – K. (w przypadku działki (...)). L. energetyczne stanowią własność (...) S.A.

W odpowiedzi na wniosek (...) S.A. wniósł o oddalenie wniosku podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej przesyłu odnośnie działki SN relacji Ś. – K. z dniem 1.01.1984 r., w odniesieniu do linii SN relacji Ś. – L. z dniem 1.01.2014 r. a w odniesieniu do linii WN z dniem 1.01.2012 r.

W toku postępowania J. i R. K. sprzedali w dniu 14.02.2018 r. działkę (...) na rzecz K. O. (2). K. O. (2) oraz K. O. (1) zgłosili się do udziału w sprawie i poparli wniosek złożony przez wcześniejszych właścicieli działki.

Sąd ustalił, co następuje:

J. i R. K. są właścicielami nieruchomości położonej

w L. przy ul. (...) oznaczonej nr ewidencyjnymi (...) o pow. 0,30 ha, (...) o pow. 1,02 ha oraz (...) o pow. 0,70 ha dla których Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgi wieczyste o numerach (...).

Wcześniej wnioskodawcy byli właścicielami również działki nr (...) położonej w L. o pow. 0,20 ha dla której Sąd Rejonowy w K. prowadzi księgę wieczystą (...), którą sprzedali w dniu 12.04.2018 r. na rzecz K. O. (2).

Początkowo działka (...) stanowiła własność Skarbu Państwa a aktem własności ziemi z 19.08.1974 r. J. i Z. małżonkowie S. nabyli własność gospodarstwa rolnego w tym działki (...). Z. S. zmarła w dniu 25.11.1980 r. i wchodzący w skład spadku udział w gospodarstwie rolnym odziedziczył w całości J. S. (1). Umową z dnia 13.04.1987 r. J. S. (1) darował swojemu synowi i synowej tj. H. i J. S. (2) własność przedmiotowego gospodarstwa rolnego. Z działki (...) wyodrębniono działki (...) i tę pierwszą małżonkowie S. sprzedali umową z 5.05.1989 r. na rzecz J. i R. K..

Przez działkę (...) przechodzą dwie linie napowietrzne średniego napięcia

SN 15kV (...) relacji Ś. – L. oraz relacji Ś. – K. wraz z słupem umiejscowionym przy granicy z działką (...). L. (...) Ś. – L. została wybudowana przez poprzednika prawnego uczestnika w 1963 r. i zmodernizowana w 1999 r. L. (...) Ś. – K. została wybudowana przez poprzednika prawnego uczestnika w 1993 r. na podstawie decyzji Urzędu Rejonowego w K. z dnia 14.06.1993 r. i decyzji Burmistrza Miasta Ś. o ustaleniu lokalizacji inwestycji z 29.04.1993 r. i przekazana do eksploatacji na podstawie protokołu technicznego nr (...) z dnia 8.09.1993 r. R. i J. K. wyrazili zgodę na budowę linii (...) Ś. – K..

Działki gruntu (...), (...), (...) sąsiadują ze sobą i znajdują się w odległości ok. 100 metrów od działki (...). Przez działkę (...) przebiega pas ochronny linii wysokiego napięcia, a przez działki (...) przebiega linia wysokiego napięcia WN 110kV relacji Ś. – K. R., która została pobudowana w 1991 r. Dodatkowo na terenie działki (...) posadowiony jest słup stalowy kratownicowy.

Przedmiotowe działki zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego uchwałą nr (...) Rady Miejskiej Gminy Ś. z 28.06.2002 r., znajdują się na obszarze oznaczonym symbolem MN, UC – tereny zabudowy mieszkaniowej i usług komercyjnych, ponadto przez ich teren przebiegają korytarze techniczne linii elektroenergetycznych. W celu ochrony ludzi przed promieniowaniem elektromagnetycznym miejscowy plan ustalił korytarze techniczne o granicach w odległości 5 m od skrajnego przewodu linii SN 15kV i 15 m od skrajnego przewodu linii WN 110kV.

Z chwilą posadowienia urządzeń przesyłowych na w/w działkach, uczestnik, a wcześniej jego poprzednicy prawni dokonują zabiegów konserwacyjnych, przeglądów i usuwania awarii. Zarówno uczestnik jak i poprzednicy prawni (przedsiębiorstwo państwowe (...) w P., przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w K., a później (...) S.A w K., (...) S.A w K., (...) S.A w G., (...) S.A w G.) korzystali w sposób trwały i widoczny z urządzeń przesyłowych.

J. i R. K. zwrócili się w 2011 r. do uczestnika o usunięcie linii WN 110kV oraz linii SN 15kV. W odpowiedzi w piśmie z dnia 25.01.2013 r. uczestnik podkreślił, że nabył w skutek zasiedzenia prawo własności do korzystania w ograniczonym zakresie z linii relacji Ś. – L. przebiegającą przez działkę o nr (...) a w odniesieniu do linii relacji Ś. – K. oraz

linii wysokiego napięcia zaproponowano wnioskodawcom ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem w wysokości 16.000 zł oraz wynagrodzeniem z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości w kwocie 5.600 zł. W późniejszej korespondencji uczestnik proponował inne kwoty tytułem m.in. ustanowienia służebności przesyłu, a ostatecznie w piśmie z dnia 3.10.2014 r. uczestnik przyjął, że tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu oraz za bezumowne korzystanie z nieruchomości co do linii WN i linii Ś. – K. może zaproponować łączną kwotę 55.000 zł.

W przypadku działki (...) powierzchnia służebności przesyłu wynosi 267 m²
a wartość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 7.619 zł.

Odnosnie działki (...) powierzchnia służebności przesyłu wynosi 2098 m²
a wartość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 59.865 zł.

Co do działki (...) powierzchnia służebności przesyłu wynosi 2457 m² a wartość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 53.291 zł.

W zakresie działki (...) powierzchnia służebności przesyłu obejmująca obszar związany z przebiegiem linii SN 15kV relacji Ś. – K. wynosi 601 m² a wartość wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosi 16.400 zł.

W/w powierzchni pasy gruntu (za wyjątkiem pasa na działce (...)) niezbędne do konserwacji, modernizacji i napraw w/w linii elektroenergetycznych wynikają z uchwały Rady Miejskiej nr (...) Rady Miejskiej Gminy Ś. z 28.06.2002 r a także przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26.09.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 6.02.2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych.

W przypadku działki (...) i przebiegającej tam linii relacji Ś. – K. to pas eksploatacyjny do realizacji zadań uczestnika oparto na parametrach Polskiej Normy PN- (...) -1 (pas o szerokości 3 metrów od skrajnych przewodów po obu stronach linii napowietrznej).

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie następujących dowodów :

- informacji z rejestru gruntów (k.34), odpisów ksiąg wieczystych (k.35-42, k.114-116), mapy ewidencyjnej (k.43-46), protokołu z 23.07.1963 r. (k.104-105) protokołu przekazania z 23.07.1963 r. (k.106, 107), oświadczenia (k.108), dokumentacji powykonawczej z 19.11.1962 r. (k.109-110), oświadczenia wnioskodawców (k.111), decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji (k.112), decyzji Urzędu Rejonowego w K. z 14.06.1993 r. (k.113), dokumentów dot. przekształceń podmiotowych uczestnika (k.117-144), korespondencji uczestnika do wnioskodawców (k.147-153), mapy (k.154), odpisu wyroku i uzasadnienia zapadłego w sprawie I C 858/14 Sądu Okręgowego w K. (k.329-339), odpisu wyroku i uzasadnienia Sądu Apelacyjnego w P.w sprawie I ACa 1285/17 (k. 340-349), wrysu z mapy ewidencyjnej (k. 357), wypisu z rejestru gruntów (k. 358), aktu notarialnego z 12.04.2018 r. (k.359-366),

dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I C 858/14 Sądu Okręgowego w K.,

- zeznań świadka I. K. (k.155-156), P. G. (k.155v-156),

- zeznań wnioskodawcy R. K. (k.167v),

- opinii biegłego sądowego L. N. co do wytyczenia przebiegu służebności przesyłu oraz wynagrodzenia za jej ustanowienie wraz z opiniami uzupełniającymi (k.172-217, k.233-237, k.248-271), opinii biegłego sądowego J. A. co do wytyczenia przebiegu służebności przesyłu oraz wynagrodzenia za jej ustanowienie wraz z opinią uzupełniającą oraz zeznaniami złożonymi na rozprawie (k. 386-406, 430, 00:02:54 – 00:07:54 – k.440).

Za w pełni przydatne Sąd uznał dokumenty przedłożone przez strony, które zostały wyżej powołane. Ich autentyczności i prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionował żaden z uczestników postępowania, a i Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu. Przy czym nie była istotna dla rozstrzygnięcia sprawy prywatna opinia rzeczoznawcy majątkowego T. J. przedłożona przez wnioskodawców (k.10-33).

Zeznania świadków I. K. i P. G. sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż korespondowały ze sobą i miały oparcie w dokumentach przedłożonych przez uczestnika.

Zeznania wnioskodawcy R. K. sąd uznał za przydatne, gdyż były zgodne z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy.

W przedmiotowej sprawie istotne okazały się opinie biegłych sądowych L. N. oraz biegłego J. A.. Opinie biegłych Sąd uznał za jasne, logiczne, przekonywujące i wyczerpująco uzasadnione. Nadto zarówno wnioski końcowe opinii, jak i ich uzasadnienie są kategorięczne i w sposób dostateczny wyjaśniający sporne kwestie pomiędzy stronami. Niemniej jednak opinia uzupełniająca biegłego L. N. dotycząca wytyczenia służebności i wynagrodzenia za posadowienie linii SN 15kV relacji Ś. – K. (k.248 -270) nie była przydatna dla rozstrzygnięcia sporu, albowiem w opinii tej biegły dokonał określenia przebiegu służebności oraz ustanowienia wynagrodzenia z tego tytułu co do obu linii średniego napięcia (tj. linii Ś. – K. i jak linii Ś. – L.) przebiegających przez w/w działkę. Bardziej przydatna okazała się być opinia biegłego J. A., który dokonał ustalenia przebiegu służebności i wyliczenia wynagrodzenia z tytułu jej ustanowienia jedynie co do linii relacji Ś. – K., co było związane z przyjęciem za zasadny zarzut zasiedzenia odnośnie linii relacji Ś. – L.. W tej sytuacji należało więc dokonać określenia przebiegu służebności jedynie co do jednej linii przebiegającej przez działkę (...).

Biegły L. N. w opinii uzupełniającej odniósł się do zastrzeżeń uczestnik co do określenia powierzchni służebności, wyjaśniając tą kwestię w sposób dostateczny z powołaniem się na obowiązujące uregulowania prawne. Do opinii J. A. nie były natomiast składane zarzuty przez żadnego z uczestników postępowania.

Sąd zważył, co następuje :

Wnioskodawcy R. i J. K. domagali się ustanowienia na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A służebności przesyłu na nieruchomościach położonych w miejscowości L. o numerach ewidencyjnych działek (...).

W przedmiotowej sprawie nie było sporu, że na w/w nieruchomościach usadowione są linie energetyczne należące do uczestnika postępowania i służące do prowadzenia przez niego działalności. Uczestnik wnosił o oddalenie wniosku powołując się na zarzut zasiedzenia służebności przesyłu.

Służebność to prawo korzystania z cudzej nieruchomości w określonym zakresie, przez określoną osobę dla osiągnięcia danego celu. Szczególnym rodzajem służebności gruntowej jest służebność przesyłu. Przepis art. 305⁴ k.c. stanowi, iż przepisy o służebnościach gruntowych stosuje się także do służebności przesyłu. Jej istota polega na tym, iż nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (art. 305¹ k.c.).

Zgodnie z art. 305² § 1 k.c. legitymację do zgłoszenia żądania odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu ma właściciel nieruchomości.

W chwili wniesienia wniosku R. i J. K. byli właścicielami działek nr (...) i żądanie ustanowienia służebności przesyłu dotyczyło każdej z tych działek. Zaznaczyć trzeba, że w trakcie postępowania wnioskodawcy na podstawie zawartej w dniu 12.04.2018 r. umowy sprzedali działkę (...) na rzecz K. O. (2) i okoliczność ta nie mogła pozostać bez znaczenia dla żądania ustanowienia służebności przesyłu na w/w nieruchomości.

Zgodnie z art. 192 k.p.c. z chwilą doręczenia pozwu zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy, nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej. W myśl art. 13 § 2 przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

W związku ze zbyciem przez wnioskodawców w toku toczącego się postępowania o ustanowienie służebności przesyłu nieruchomości oznaczonej nr geod. (...) nastąpiła utrata przez nich statusu „zainteresowanych” co do przedmiotu postępowania odnośnie tej działki. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20.10.2004r. IV CK 91/04 (OSNC 2005/10/177) „specyfika postępowania nieprocesowego wyraża się w posiadaniu interesu prawnego jako podstawy uczestnictwa oraz w potrzebie uregulowania określonych stosunków prawnych nie przez wzgląd na naruszenie praw wnioskodawcy, lecz ze względu na uprawnienie związane z samą istotą określonej konstrukcji materialnoprawnej”. Powyższe wyłącza możliwość przyjęcia, że właściciel, który wystąpił o ustanowienie służebności przesyłu dla nieruchomości, którą następnie zbył w toku postępowania pozostaje uczestnikiem postępowania oraz adresatem merytorycznego rozstrzygnięcia sądu. Wnioskodawcy z powodu utraty statusu osoby zainteresowanej powinni zostać wyeliminowani z dalszego udziału w sprawie odnośnie działki nr (...) a ich miejsce powinien zająć K. O. (2). Uczestnik ten razem z żoną zajął stanowisko w sprawie i poparł wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na przedmiotowej nieruchomości.

Tym samym na dzień zamknięcia rozprawy kwestia prawa własności do przedmiotowych działek wyglądała w ten sposób, że właścicielem działki (...) jest K. O. (2) a R. i J. K. pozostają właścicielami działek (...).

W ocenie sądu zostały spełnione przesłanki do ustanowienia na nieruchomościach wnioskodawców i K. O. (2) działek (...) (ale jedynie w zakresie linii SN 15kV relacji Ś. – K.) służebności przesyłu na rzecz uczestnika. Uczestnik postępowania nie zaprzeczał, że linie energetyczne znajdują się na nieruchomościach wnioskodawcy i K. O. (2). Bezsporne było również, iż zawnioskowana do ustanowienia służebność przesyłu jest konieczna dla właściwego korzystania z w/w urządzeń przesyłowych uczestnika. Powyższe okoliczności świadczą niewątpliwie o korzystaniu w rozumieniu art. 305¹ k.c. z nieruchomości w sposób odpowiadający przeznaczeniu posadowionych tam urządzeń uczestnika, co uzasadnia ustanowienie służebności przesyłu na działkach za odpowiednim wynagrodzeniem, polegającej na prawie utrzymywania instalacji ww. linii, prawidłowej ich eksploatacji, napraw, konserwacji i modernizacji, o czym orzeczono w pkt 1-4 postanowienia w niniejszej sprawie. Zakres terytorialny służebności przesyłu został określony przez sąd w pkt 1-3 postanowienia na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji L. N. i mapy geodezyjnej stanowiącej integralną część tej opinii. Z kolei przebieg służebności określony w pkt 4 postanowienia w zakresie linii SN 15kV (...) Ś. – K. został wyznaczony według opinii sporządzonej przez geodetę J. A..

Podkreślenia wymaga, iż treścią służebności przesyłu jest korzystanie przez przedsiębiorcę w oznaczonym zakresie z cudzej nieruchomości (nieruchomości obciążonej), w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń przesyłowych (art. 3051 k.c. in fine). Będzie to oznaczać w praktyce możliwość wejścia i wjazdu przez przedsiębiorcę, któremu przysługuje służebność (a w praktyce jego pracownikom, podwykonawcom), na cudzy grunt obciążony służebnością oraz jego zajęcia w trakcie podejmowania czynności niezbędnych do konserwacji, remontu, modernizacji urządzeń przesyłowych lub ich instalacji. Na treść służebności przesyłu składa się również obowiązek właściciela nieruchomości obciążonej znoszenia istnienia cudzych urządzeń na gruncie (Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II. Własność i inne prawa rzeczowe, red. A. Kidyba, LEX 2012, teza 9 do art. 3051 k.c.). Jak wyjaśnił SN w postanowieniu z dnia 17.02.2011 r. (IV CSK 303/10, Lex nr 785540) "służebność przesyłu daje uprawnionemu, aczkolwiek w pewnym ograniczonym zakresie, władztwo nad cudzą nieruchomością. Ogranicza prawa własności właściciela nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez niego w sferze, w której może być wykonywana własność, stanu ukształtowanego jego oświadczeniem woli. Należące do istoty tego ograniczenia obowiązki ciążyą na każdorazowym właścicielu nieruchomości".

Skoro więc spełnione zostały przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu w ramach postępowania sądowego, a wnioskodawcy żądali wynagrodzenia za jej ustanowienie to zgodnie z art. 3052 § 2 k.c. mogli zasadnie żądać przyznania im wynagrodzenia.

Wskazać należy, że nie ma żadnych ustawowych wskazówek, jak określić wysokość tego wynagrodzenia, określonego przez ustawodawcę jako „odpowiednie”. W orzecznictwie sądowym wyrażony został pogląd (zob. postanowienie SN z 08.02.2013 r. w sprawie IV CSK 317/12), iż wynagrodzenie za obciążenie nieruchomości służebnością przesyłu musi być zindywidualizowane, stosownie do doniosłych dla jego określenia okoliczności konkretnego przypadku. Bez wątplenia wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu powinna być adekwatna do zakresu korzystania przez uczestnika z nieruchomości. W orzecznictwie sądowym wyrażono bowiem pogląd, że właściciel sieci przesyłowej nie jest posiadaczem nieruchomości w rozumieniu art. 336 k.c., a tylko korzysta on z nieruchomości w bardzo ograniczonym zakresie, który nie może pozostać bez wpływu na wysokość wynagrodzenia, które powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji właściciela sieci przesyłowej w treść prawa własności (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 08.06.2005 r. w sprawie V CK 679/2004, por. nadto wyrok SN z 3.02.2010 r. II CSK 444/09). Generalnie wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu powinno być ustalone na podstawie cen rynkowych, wysokość tego wynagrodzenia powinien ustalać każdorazowo biegły sądowy (zob. wyrok NSA z dnia 8.11.2001 r., I SA 834/00).

Jeżeli chodzi o wysokość wynagrodzenia to sąd oparł się w tej mierze na opinii biegłego L. N., który wyliczył tą wartość co do działek (...) oraz opinii biegłego J. A. co do działki (...). W związku z tym, że w toku postępowania dokonano sprzedaży działki (...) na rzecz K. O. (2) to na jego rzecz należało zasądzić wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu w wysokości 7.619 złotych. W przypadku J. i R. K. to wynagrodzenie z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wynosiło łącznie 129.556 zł (tj. 59.865 zł – działka (...), 53.291 zł – działka (...) i 16.400 zł – działka (...)) (linia relacji Ś. – K.).

Jednocześnie określono uczestnikowi termin jednego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia do uregulowania kwoty wynagrodzenia pod rygorem naliczania odsetek ustawowych w przypadku opóźnienia w terminie płatności powyższej kwoty.

Rozstrzygając w sposób wskazany powyżej sąd nie uwzględnił zarzutu uczestnika o zasiedzeniu służebności przesyłu.

Zarzut ten odnosił się zarówno do linii wysokiego napięcia jak również linii średniego napięcia relacji Ś. – K. i Ś. – L..

O możliwości zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu stanowi art. 172 k.c. do którego odsyła art. 292 zd. 2 k.c. W przedmiotowej sprawie niewątpliwie urządzenia uczestnika spełniają definicję trwałego i widocznego urządzenia a jednocześnie uczestnik wykazał ciągłość posiadania przedmiotowych urządzeń przesyłowych począwszy od Skarbu Państwa w którego imieniu zarząd sprawowały przedsiębiorstwa państwowe aż do samego uczestnika z uwzględnieniem przekształceń podmiotowych.

Bieg terminu zasiedzenia służebności gruntowej rozpoczyna się od chwili, gdy posiadacz tej służebności przystąpił do korzystania z trwałego i widocznego urządzenia (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 21.04.1967 r., III CZP 12/67).

Jeżeli chodzi o linię wysokiego napięcia to materiał dowodowy wskazuje, że została ona pobudowana w 1991 r. a linia średniego napięcia Ś. – K. została odebrana we wrześniu 1993 r. a linia relacji Ś. – L. w 1963 r. Przy czym w tym ostatnim przypadku początkowym właścicielem gruntu, przez który przebiega linia relacji Ś.- L. był Skarb Państwa i nie mógł on dokonać zasiedzenia służebności na gruncie, którego był właścicielem. Stąd też początkowym terminem biegu zasiedzenia tej linii należy uznać nabycie przez J. S. (1) i Z. S. działki o pierwotnym numerze (...) aktem własności ziemi 19.08.1974 r.

Przepisy kodeksu cywilnego dotyczące zasiedzenia weszły w życie w pierwotnej wersji w dniu 1.01.1965 r. W tej regulacji art. 172 k.c. stanowił, że okres zasiedzenia przy dobrej wierze wynosił 10 lat a przy złej wierze 20 lat. W wyniku nowelizacji kodeksu cywilnego ustawą z 28.07.1990 r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny nastąpiło wydłużenie okresu

zasiedzenia do 20 lat (dobra wiara) i 30 lat (zła wiara). Wydłużone okresy zasiedzenia obowiązywały od 1.01.1990 r. (art. 9 ustawy nowelizującej). Regulacja przejściowa polega na tym, że do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się do tej chwili przepisy niniejszej ustawy dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Tym samym, jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych nie nastąpiło zasiedzenie okres ten wynosi 30 lat (zamiast 20 lat).

Mając na uwadze materiał dowodowy zgromadzony w sprawie podzielić należało zarzut zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu co do linii (...) Ś. – L. bo nawet przyjmując złą wiarę i upływ 30 lat liczony od 1974 r. to z dniem 1.01.2005 r. nastąpił upływ terminu zasiedzenia. Tym samym żądanie wnioskodawców dotyczące ustanowienia służebności przesyłu w zakresie tej linii znajdującej się na działce (...) podlegało oddaleniu o czym orzeczono jak w punkcie 5 postanowienia.

Natomiast w przypadku linii wysokiego napięcia oraz linii relacji Ś. – K. sąd ocenił zarzut zasiedzenia za niezasadny.

L. wysokiego napięcia WN 110 kV została pobudowana w 1991 r. a więc okres zasiedzenia upływałby z końcem 2011 r. (przy przyjęciu dobrej wiary) albo w 2021 r. (zła wiara).

Natomiast jeżeli chodzi o linię średniego napięcia relacji Ś.- K. to w grę wchodził upływ terminu zasiedzenia w październiku 2013 r. (dobra wiara) lub w 2023 r. (zła wiara).

W przypadku linii wysokiego napięcia sąd uznał, że nie nastąpił jeszcze upływ terminu zasiedzenia, albowiem należałoby przyjąć istnienie po stronie uczestnika złej wiary. O tym czy mamy do czynienia z posiadaniem dobrej czy złej wiary decydująca jest chwila objęcia w posiadanie przedmiotu zasiedzenia. Na tle okoliczności sprawy wymaga podkreślenia, że uczestnik nie wykazał, aby posiadanie linii wysokiego napięcia odbyło się w sposób umożliwiający przyjęcie dobrej wiary. O ile przepisy przewidują domniemanie dobrej wiary, tym niemniej wnioskodawcy zaprzeczyli tej okoliczności co powodowało, że uczestnik winien wykazać, aby rzeczywiście jego posiadanie miało cechy posiadania w dobrej wierze. Ta okoliczność nie została przez uczestnika dostatecznie wykazana. Przedłożone przez uczestnika dokumenty dotyczące budowy linii energetycznych nie odnoszą się w ogóle do budowy tej linii. Okoliczność pobudowania linii wysokiego napięcia w 1991 r. wynika jedynie z zeznań świadka I. K., ale nie wynika z nich w jakich odbyło się to okolicznościach a więc w szczególności czy odbyło się to za zgodą ówczesnych właścicieli działki. Z kolei fakt, że wnioskodawcy domagali się usunięcia od uczestnika m.in. tej linii przekonuje, że odbyło się to bez ich zgody, co potwierdzają również zeznania R. K..

Co do linii relacji Ś. – K. to istniały przesłanki to przyjęcia, że zasiedzenie nastąpiło przy przyjęciu dobrej wiary. Budowa tej linii odbyła się zgodnie z pozwoleniami na budowie, a więc miała swoje oparcie w uregulowaniach prawnych, a wnioskodawcy jednocześnie wyrazili zgodę na jej powstanie. W takiej sytuacji termin zasiedzenia upływał z początkiem października 2013 r.

Pomimo jednak tej okoliczności sąd uznał, że zarzut zasiedzenia nie mógł zostać uwzględniony, albowiem w trakcie jego biegu doszło przez uczestnika do uznania roszczenia co nastąpiło w piśmie 25.01.2013 r. Wówczas uczestnik ustosunkowując się do żądania wnioskodawców zgłoszonego jeszcze w 2011 r. co do usunięcia linii wysokiego napięcia jak i linii średniego napięcia relacji Ś. – K. zaproponował wnioskodawcom zapłatę kwoty tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu w związku z istnieniem przedmiotowych linii. Swoje stanowisko uczestnik podtrzymywał w dalszych pismach z dnia 6.02.2013 r., 2.06.2013 r., 26.08.2013 r. 30.12.2013 r. i 3.10.2014 r. Ta okoliczność powodowała, że doszło do przerwania biegu przedawnienia zgodnie z art. 123 § 1 pkt 2 k.c. w zw. z art. 175 k.c. Co prawda uczestnik w pismach wprost nie powołał się na kwestię uznania roszczenia nie mniej jednak stanowisko uczestnika mieści się w definicji uznania niewłaściwego. Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego z 7.03.2003 r. (I CKN 11/01) gdzie wskazano, że uznanie roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. występuje w każdym przypadku wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące. Z uznaniem niewłaściwym mamy do czynienia, gdy zachowanie zobowiązanego dawałoby skuteczne przekonanie osoby uprawnionej, że świadczenie

zostanie spełnione. Do uznania roszczenia ze skutkiem w postaci przerwania biegu przedawnienia może dojść przez każde zachowanie się zobowiązanego, które nawet jeżeli nie wyraża zamiaru wywołania takiego skutku – dowodzi świadomości zobowiązanego istnienia roszczenia i uzasadnia przekonanie uprawnionego, że zobowiązany uczyni zadość roszczeniu. W ocenie sądu stanowisko uczestnika ujawnione po raz pierwszy w piśmie z 25.01.2013 r. daje podstawę do przyjęcia, że pozwany miał świadomość, że wnioskodawcom służyło prawo do ustanowienia służebności przesyłu i uzyskania z tego tytułu wynagrodzenia. Skoro uczestnik wprost proponował wnioskodawcom konkretną kwotę z tytułu ustanowienia służebności przesyłu to w taki sposób uznał roszczenie wnioskodawców. Nastąpiła tym samym przerwa biegu terminu zasiedzenia i zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, wobec czego nawet przy przyjęciu dobrej wiary uczestnika to termin ten jeszcze nie upłynął. W konsekwencji zarzut zasiedzenia służebności w odniesieniu do linii relacji Ś. – K. okazał się nie zasadny, a więc istniały przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu co do tej linii i przyznania wnioskodawcom wynagrodzenia z tytułu jej ustanowienia.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności sąd orzekł jak w punktach 1-7 postanowienia.

O kosztach postępowania poniesionych przez wnioskodawców i uczestników sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. W przedmiotowej sprawie pomimo istnienia sporu, żądanie wszystkich uczestników postępowania zmierzało do wyjaśnienia i uregulowania kwestii służebności przesyłu.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ustawy z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

sędzia Jarosław Konowski